

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.007.07.2019

Jakub Kiersnowski
Prezes Zarządu
Stowarzyszenie Klub Inteligencji Katolickiej
ul. Freta 20/24A
44-227 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/005 – Realizacja zadań administracji publicznej w zakresie udzielania pomocy humanitarnej poza granicami Polski

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie Klub Inteligencji Katolickiej (dalej: Stowarzyszenie, KIK lub Zleceniobiorca) Ul. Freta 20/24A, 44-227 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jakub Kiersnowski, Prezes Zarządu od 15 maja 2018 r., w okresie od 27 kwietnia 2016 r. do 13 maja 2018 r. Prezesem Zarządu była Joanna Świąćicka.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja zadań publicznych dotyczących pomocy humanitarnej. 2. Efekty realizacji wybranych zadań.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. 20 grudnia 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	Marcin Chojnacki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/93/2019 z dnia 10 października 2019 r. Małgorzata Bielecka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/97/2019 z 17 października 2019 r. (akta kontroli str. 1-2, 16-19)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności²

OCENA OGÓLNA

Stowarzyszenie Klub Inteligencji Katolickiej, w terminach określonych w umowach wydatkowało środki finansowe w ramach realizacji dwóch projektów objętych kontrolą, tj. *Wsparcie żywieniowe i higieniczne potrzebującym mieszkańcom Aleppo w Syrii*, oraz *Pomoc medyczna w rejonie Dohuku i Erbilu w Irackim Kurdystanie dla IDPs, uchodźców i społeczności lokalnej*, współfinansowanych odpowiednio ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (KPRM) i Ministerstwa Spraw Zagranicznych (MSZ). Kontrola 100% wydatków z dotacji (810 000,00 zł) w ramach ww. zadania współfinansowanego przez KPRM oraz 49,9% wydatków z dotacji (tj. 499 170,38 zł) otrzymanej z MSZ (1 000 000,00 zł), wykazała, że zostały one przeznaczone na zadania związane z tymi projektami.

KIK wywiązało się z obowiązku prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej projektów. Prawidłowo zrealizowano obowiązki promocyjne oraz informacyjne dotyczące realizowanych projektów. O źródle finansowania projektów informowano, m.in. na stronie internetowej KIK oraz w miejscach realizacji projektów. W terminach przewidzianych w umowach dotacji złożone zostały sprawozdania z realizacji projektów.

Osiągnięte zostały cele i zakładane rezultaty projektów, poza jednym wskaźnikiem w ramach działania *Utworzenie i funkcjonowanie gabinetu fizjoterapii* w projekcie współfinansowanym ze środków MSZ. Trzeba przy tym podkreślić, że nieosiągnięcie tego wskaźnika było niezależne od działań zleceńbiorky.

Realizacja zadań przebiegała w większości zgodnie z warunkami umów. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły realizacji ww. projektu współfinansowanego ze środków MSZ³ i polegały na:

- zmianie sposobu realizacji działań bez zgody MSZ, co było niezgodne z § 19 ust. 2 pkt 1 umowy o realizację zadania publicznego;
- wydatkowaniu środków w wysokości 2 667,15 zł niezgodnie z harmonogramem zadania, co naruszało postanowienia § 2 pkt 3 umowy;
- braku kart czasu pracy osób realizujących projekt, co było niezgodne z § 7 ust. 1 pkt 1 umowy o realizację zadania publicznego.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na osiągnięcie celów określonych w umowie zawartej z MSZ.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR I

Realizacja wybranych zadań publicznych dotyczących pomocy humanitarnej

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2017-2019 Stowarzyszenie realizowało sześć zadań dofinansowanych ze środków publicznych dotyczących pomocy humanitarnej, o łącznej wartości 4 584 545,00 zł (w tym 4 390 545,00 zł stanowiło dofinansowanie ze środków dotacji – 1 290 545 zł z KPRM i 3 100 000 zł z MSZ). Z tego:
 - trzy zadania zostały zakończone i rozliczone, a ich łączna wartość zatwierdzona przez Zleceniodawców wyniosła 2 210 504,15 zł, w tym 2 042 804,15 zł ze środków dotacji,

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Umowa nr 251/PHBW2018/M1.

– trzy zadania, na dzień zakończenia czynności kontrolnych, pozostawały w trakcie realizacji (z terminem zakończenia na dzień 31 grudnia 2019 r.), a ich łączna wartość według zawartych umów wynosiła 2 373 732,00 zł, w tym 2 347 432,00 zł ze środków dotacji.

Zadania realizowane przez Stowarzyszenie w trzech przypadkach dotyczyły pomocy medycznej w Irackim Kurdystanie (dofinansowane ze środków MSZ), organizacji na terenie Polski kolonii rodzinnych i terapeutycznych dla dzieci – ofiar działań wojennych i konfliktu zbrojnego (dwa zadania) oraz wsparcia żywienia i higienicznego mieszkańców Aleppo w Syrii (dofinansowanych ze środków KPRM). NIK objęła badaniem dwa⁴ z sześciu zadań dofinansowanych ze środków publicznych o łącznej wartości 1 944 500,00 zł (w tym dofinansowanie ze środków publicznych wynosiło 1 810 000,00 zł), tj.:

- *Wsparcie żywieniowe i higieniczne potrzebującym mieszkańcom Aleppo w Syrii* o wartości 901 500,00 zł (w tym dofinansowanie ze środków dotacji w wysokości 810 000,00 zł⁵; oraz wkład własny 91 500,00 zł⁶), realizowane na podstawie umowy nr 533/DOB/18 zawartej z KPRM w dniu 26 października 2018 r. (dalej umowa z KPRM);
- *Pomoc medyczna w rejonie Dohuku i Erbilu w Irackim Kurdystanie dla IDPs, uchodźców i społeczności lokalnej* o wartości 1 043 000,00 zł (w tym dofinansowanie ze środków dotacji w wysokości 1 000 000,00 zł⁷, wkład własny w wysokości 43 000,00 zł⁸), realizowane na podstawie umowy nr 251/PHBW2018/M1 zawartej z MSZ w dniu 6 czerwca 2018 r. (dalej umowa z MSZ).

(akta kontroli str.3-5,107-116,144,152-157,190-192,210-214,404-417)

2. Projekty objęte kontrolą NIK wpisywały się w cel określony w Statucie KIK (§ 8 pkt 1.b.)⁹, tj.: nieodpłatna działalność humanitarna realizowana poza granicami państwa polskiego.

Dla potrzeb zarządzania badanymi projektami wyznaczono koordynatorów projektów oraz osoby odpowiedzialne za ich prawidłową realizację w miejscach realizacji zadań (poza granicami kraju):

- w przypadku projektu KPRM, był to wolontariusz wyznaczony w ramach umowy z partnerem (parafia w Aleppo)¹⁰, w której określono zakres czynności tj. m.in. identyfikację liczby potrzebujących rodzin, rozpoznanie ofert, przygotowanie dokumentacji rozliczeniowej.

- w przypadku projektu MSZ był to koordynator zadania wyznaczony przez partnera zleceniobiorcy. Według opisu zawartego w ofercie, stanowiącej załącznik do umowy, koordynator odpowiedzialny był za realizację zadań zgodnie z harmonogramem, monitoring i ewaluację projektu, kontakt i współpracę z władzami Irackiego Kurdystanu oraz przygotowanie raportów dla KIK.

Zarówno koordynatorzy, jak i pozostałe osoby biorące udział w realizacji projektów posiadali kwalifikacje i wieloletnie doświadczenie w realizacji projektów rozwojowych i humanitarnych pozwalające na należyte wykonanie zadań.

(akta kontroli str.6-26,117-124,270,329-331,382,419-427,567-576,744-756)

⁴ Do badania wybrano dwa zakończone zadania o najwyższej wartości dofinansowania.

⁵ Były to koszty merytoryczne zadania.

⁶ W tym: 90 900,00 zł - koszty obsługi zadania (wkład osobowy w wysokości 81 000,00 zł, wkład rzeczowy w wysokości 9 900,00 zł) oraz środki finansowe na pozostałe koszty w wysokości 600,00 zł.

⁷ W tym koszty administracyjne -134 215,0 zł (13,4% otrzymanej dotacji) i koszty programowe - 865 785,0 zł (86,6% otrzymanej dotacji).

⁸ W tym 40 000,00 zł stanowiły środki finansowe, a 3 000,00 zł wkład osobowy.

⁹ Uchwała nr 1 Walnego Zebrania KIK z 13 maja 2018 r.

¹⁰ Umowa nr 1/2018/SY z 27 października 2018 r.

3. W przypadku projektu zleconego przez MSZ, informację o jego realizacji Stowarzyszenie przekazało Agencji Konsularnej RP w Irbilu 23 dni po podpisaniu umowy w sprawie realizacji zadania i 60 dni od jego rozpoczęcia¹¹.
(akta kontroli str. 254-278,371-394,404-417)

Umowa z KPRM, nie zawierała wymogu informowania polskiej placówki zagranicznej/konsulatu o rozpoczęciu realizacji projektu. Sekretarz i skarbnik Stowarzyszenia podali, że KIK poinformował telefonicznie I Sekretarza Ambasady w Damaszku (tymczasowo rezydującego w Bejrucie) o zrealizowaniu projektu w Aleppo, po jego zakończeniu.

(akta kontroli str. 107-124,127-131,254-278,334,378-394,404-417)

Sekretarz oraz skarbnik Stowarzyszenia poinformowali, także iż wicekonsul w Irackim Kurdystanie odwiedzał kilkakrotnie miejsce działań projektowych i pozostawał w kontakcie z pracownikami partnera KIK.

(akta kontroli str. 254-278,332-334,365,371-394)

4. Sposób prowadzenia ewidencji księgowej projektów był zgodny z zasadami wynikającymi z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹² oraz § 9 umowy zawartej z MSZ i § 6 umowy zawartej z KPRM. Zleceniobiorca prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową projektów, poprzez wyodrębnienie kont analitycznych dla środków pochodzących z dotacji oraz kont analitycznych dla ewidencji operacji kosztowych związanych z otrzymanymi dotacjami. Wyodrębnione zostały również konta analityczne dla ewidencji operacji na rachunkach bankowych prowadzonych dla środków z dotacji otrzymanych za pośrednictwem KPRM, jak i MSZ.

Stowarzyszenie w przypadku obu objętych badaniem projektów było jedynym właścicielem rachunku bankowego, na który zostały przekazane dotacje.

Zleceniobiorca stosował mechanizmy mające zabezpieczać przed podwójnym finansowaniem tych samych wydatków równocześnie z przyznanej dotacji i z innych źródeł.

(akta kontroli str. 28-53,76-77,110,137-143,162-171,213-214,404-417,520-554, 567-574,613-676)

5. Badaniem, w ramach zadania współfinansowanego z KPRM objęto 100% wydatków, tj. 810 600,00 zł, w tym trzy dowody księgowe dotyczące wydatków zadania sfinansowanych z dotacji na kwotę 810 000,00 zł oraz wydatki na kwotę 600,0 zł sfinansowanych ze środków własnych¹³.

W ramach zadania współfinansowanego ze środków MSZ badaniem objęto 131 dowodów księgowych na łączną kwotę 499 170,38 zł, co stanowiło 47,9% wydatków poniesionych na zadanie (tj. 1 043 000,00 zł).

(akta kontroli str. 77,107-116, 144, 152-157, 178-192, 210-214,520-554, 778-782)

Wydatki objęte ww. badaniem NIK, poniesione na realizowane projekty zostały prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej. Operacje zaewidencjonowane na wyodrębnionych kontach wynikały z dokumentów źródłowych. Partnerzy lokalni, za zrealizowane działania wystawiali noty księgowe, do których dołączali dowody księgowe potwierdzające dokonanie zakupu/wykonanie usługi. Dowody księgowe zostały trwale oznaczone informacją, że wydatek został sfinansowany ze środków

¹¹ KIK poinformował Konsula Agencji konsularnej RP w Irbilu (mail z dnia 30 czerwca 2019 r.). Stowarzyszenie rozpoczęło realizację projektu w maju 2018 r., umowę z MSZ o realizację zadania publicznego podpisało 6 czerwca 2018 r.

¹² Dz.U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.

¹³ Wartość zbadanych w ramach całego zadania faktur wynosiła 811 204,51 zł (wartość całkowita sześciu faktur, rachunków), w tym koszty ogółem w kwocie 604,51 zł (dotyczyły innych kosztów administracyjnych KIK).

otrzymanych na podstawie umowy z MSZ lub z KPRM. Ww. wydatki zostały zrealizowane zgodnie z przeznaczeniem, w terminach określonych w umowach.

Nie stwierdzono by wystąpiło podwójne finansowanie tych samych wydatków ze środków dotacji i z innych źródeł.

Pod koniec realizacji projektu¹⁴ zleconego przez MSZ, Stowarzyszenie, dokonało zakupu defibrylatora automatycznego – o wartości brutto 4 933,90 zł oraz łańcuchów na opony samochodu o wartości 442,81 zł w związku z oszczędnościami uzyskanymi w trakcie realizacji zadania.

(akta kontroli str. 109,137-157,162-177,212-214,557-564,613-676,694-743,778-792)

Zleceniobiorca wydatkując środki w walutach innych niż złoty (euro, dolar amerykański) stosował prawidłowy, tj. faktyczny kurs wymiany banku komercyjnego, w którym została przeprowadzona operacja kupna/sprzedaży oraz stosował faktyczny kurs wymiany kantoru w przypadku dinarów irackich oraz syp syryjskich, zgodnie z którym została przeprowadzona operacja kupna/sprzedaży.

(akta kontroli str.171-176,210,279-280,380-381,400)

6. W projekcie realizowanym na zlecenie KPRM nie dokonywano przesunięć pomiędzy poszczególnymi rodzajami kosztów. Natomiast w trakcie realizacji zadania dofinansowanego ze środków MSZ, Stowarzyszenie dokonało przesunięć wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów określonymi w kalkulacji/budżecie stanowiącym załącznik do umowy. NIK ustaliła, że przesunięcia środków pomiędzy poszczególnymi pozycjami budżetowymi, spowodowały zmianę w sposobie realizacji działań (szerzej w sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli str.211-212,337,401-417,520-556)

7. Poza kwotą wydatków w łącznej kwocie 2 667,15 zł (31 pozycji) dotyczącymi zadania współfinansowanego z MSZ, projekty były realizowane zgodnie z harmonogramami stanowiącymi załączniki do umów (szerzej w sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli str. 88-104,107-116,371-394,404-465,520-556)

W przypadku projektu realizowanego na zlecenie KPRM wsparcie żywnościowo-higieniczne było udzielane beneficjentom w trzech zaplanowanych dystrybucjach¹⁵, w krótszym okresie, niż zaplanowano w harmonogramie (tj. w ciągu dwóch, a nie trzech miesięcy). Związane to było z podpisaniem umowy z KPRM w dniu 26 października 2018 r. i otrzymaniem środków finansowych 2 listopada 2018 r.¹⁶, tak więc KIK nie mógł rozpocząć realizacji projektu zgodnie z harmonogramem od 1 października 2018 r. W trakcie realizacji zadania nie dokonywano zmian harmonogramu. Skarbnik i sekretarz KIK, wyjaśnili, że (...) *w momencie składania ostatecznej oferty wniosku było wiadome, że projekt nie rozpocznie się od początku października. (...) Pierwsza prośba KPRM o przesłanie dokumentów do podpisania umowy została przekazana 5 października 2018. (...) Gdybyśmy w trakcie przygotowania umowy rozpoczęli kolejną rundę zmian, widząc że nie zdążymy zrealizować projektu przez pełne 3 miesiące, proces ten wydłużyłby się o kolejny miesiąc, aż do niezrealizowania projektu.*

(akta kontroli str.54-75,109,138,144-171,190-191,210-214,236-239,262,332,337-360,368,379-381)

¹⁵ Zgodnie z harmonogramem miały się odbyć trzy dystrybucje, po jednej w każdym z trzech kolejnych miesięcy (październik - grudzień).

¹⁶ Wniosek/oferta została zatwierdzona 26 września 2018 r. Wcześniej, do 19 września trwały negocjacje oferty. Zmiany w stosunku do pierwotnie złożonej oferty dotyczyły m.in. usunięcia komponentu medycznego, skrócenia czasu realizacji z 4 miesięcy na 3 miesiące (X- XII) oraz zwiększenia liczby beneficjentów.

8. W ramach zadania realizowanego na zlecenie KPRM, Stowarzyszenie zawarło umowę o współpracy z partnerem tj. parafią w Aleppo oraz z wolontariuszami¹⁷. KIK wybierając partnera wskazanego w ofercie złożonej do KPRM korzystał z doświadczeń koordynatorki zdobytych w trakcie realizacji innych projektów. Załącznikiem do oferty był List intencyjny z dnia 30 lipca 2018 r., w którym strony potwierdziły gotowość zawiązania partnerstwa w celu realizacji tego projektu.

(akta kontroli str.117-136,190-192, 210-214,242, 262,337-360, 368, 379-381)

Wybór partnera był zgodny z ofertą stanowiącą załącznik do umowy zawartej z KPRM. Dostawcy towarów¹⁸ byli wybierani spośród podmiotów na miejscu w Syrii, z którymi partner już wcześniej współpracował, po przeprowadzeniu rozeznania cenowego¹⁹.

(akta kontroli str.33,72-75,137-143,152,162,164,242-251,333)

KIK w ramach zadania realizowanego na zlecenie MSZ powierzył realizację działań w ramach projektu partnerowi wymienionemu w ofercie, w zakresie i na zasadach w niej wskazanych, tym samym wypełniając postanowienie § 8 ust. 1 umowy dotacji. Środki finansowe przekazano partnerowi po zawarciu z nim umowy w dniu 13 czerwca 2018 r. W umowie szczegółowo określono zadania i obowiązki partnera, a także sposób ich wykonania.

W ramach projektu realizowanego na zlecenie MSZ wysokość wynagrodzeń kadry zatrudnionej ze strony KIK ustalono na podstawie wywiadów środowiskowych odnośnie wynagrodzeń osób na podobnych stanowiskach w innych organizacjach pozarządowych zajmujących się pomocą humanitarną oraz na podstawie wewnętrznych ustaleń w Zarządzie Stowarzyszenia. Natomiast wynagrodzenia pracowników programowych zatrudnionych przez partnera – lekarzy, pielęgniarzy, recepcjonistów, laborantów, kierowców, osób sprzątających były ustalane na podstawie stawek, które partner płacił dotychczas osobom zatrudnionym na takich stanowiskach oraz na podstawie dokumentu lokalnego Ministerstwa Zdrowia określającego proponowaną wysokość wynagrodzeń personelu medycznego. Produkty niezbędne do realizacji zadania, tj. leki, wyposażenie laboratorium, wyposażenie gabinetu fizjoterapeutycznego, odczynniki analityczne, paliwo, generator były nabywane na terenie Irackiego Kurdystanu.

Zgodnie z § 24 ust. 1 umowy zawartej z MSZ, do czasu zakończenia czynności kontrolnych KIK nie zbyło rzeczy zakupionych na swoją rzecz ze środków pochodzących z dotacji. Natomiast część sprzętu zakupionego ze środków dotacji, na podstawie § 24 ust. 3 umowy zawartej z MSZ, zostało przekazane nieodpłatnie partnerowi w dniu 31 grudnia 2018 r. W przypadku projektu współfinansowanego przez KPRM, zleceniobiorca nie nabywał rzeczy na własne potrzeby.

(akta kontroli str.371-403,502-519,566,600-601,778-782)

9. Odnośnie trudności, które wystąpiły w związku z realizacją projektu dofinansowanego ze środków KPRM, skarbnik oraz sekretarz KIK podali, że *jedyną trudnością, która w momencie podpisywania umowy była już wiadoma to okres realizacji projektu, który faktycznie skrócił się do 2 miesięcy, pomimo że umowa była podpisana w październiku. Wtedy już było wiadome, że nie da się przeprowadzić pierwszej dystrybucji w październiku, jak zakładano.*

(akta kontroli str. 334,107-116,379-381)

¹⁷ Umowy (ogółem 33) zawarto w okresie od 27 do 30 października 2018 r.

¹⁸ Zakupiono ogółem 27 pozycji różnych towarów, w tym spożywczych i higienicznych (po 2985 szt. każdego rodzaju).

¹⁹ Zapytanie cenowe było skierowane 23 listopada 2018 r. odrębnie do dostawców produktów żywnościowych (trzech) oraz higienicznych (trzech).

W przypadku projektu współfinansowanego ze środków MSZ, koordynator projektu poinformował MSZ (telefonicznie) o braku możliwości przesłania środków pieniężnych partnerowi za pomocą przelewu bankowego, z powodu odrzucania przelewu środków na konto bankowe partnera prowadzone w Irackim Kurdystanie. W związku z powyższym zdecydowano o przekazaniu środków pieniężnych partnerowi w gotówce, którą następnie przewiózł do Irackiego Kurdystanu.

(akta kontroli str. 254-278,677-693)

10. Sprawozdania końcowe z realizacji badanych projektów złożono w terminie. Sprawozdanie złożone do KPRM zostało zatwierdzone bez zastrzeżeń, natomiast w przypadku sprawozdania złożonego do MSZ, w wyniku przeprowadzonej weryfikacji Ministerstwo uznało, że KIK przekroczył limit na zakup środków trwałych o 308,85 zł. Środki zostały terminowo zwrócone na konto MSZ.

W przypadku obu projektów dane odnoszące się do sum kwot rozliczonych w sprawozdaniach były zgodne z danymi w ewidencji księgowej.

Kontrola NIK ustaliła, że w sprawozdaniach z obu projektów wystąpiły błędy, które dotyczyły:

- wykazania niepełnych danych o osiągniętych efektach, w tym rezultatach realizacji celu (liczby rodzin i rozdanych pakietów) w zadaniu pn. *Wsparcie higieniczne i żywieniowe potrzebującym mieszkańcom Aleppo w Syrii*,
- podania nieprawidłowej liczby rozdanych pakietów w projekcie pn. *Pomoc medyczna w Irackim Kurdystanie*.

Powyzsze błędy w sprawozdaniach nie miały wpływu na właściwe rozliczenie środków pochodzących z dotacji.

(akta kontroli str.179-195,215,337-339,352-360,178-195,361-364,520-556,793-803)

Zadania objęte badaniem NIK nie były kontrolowane na miejscu przez Zleceniodawców.

(akta kontroli str.335,270,254-282)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie NIK stwierdziła następujące nieprawidłowości w realizacji umowy zawartej z MSZ:

1. Stowarzyszenie nie wystąpiło do MSZ o zgodę na zmianę w sposobie realizacji dwóch działań, mimo że zgodnie z § 19 ust. 2 pkt 1 umowy o realizację zadania w Irackim Kurdystanie, zmiana ta wymagała zgody MSZ – bez konieczności zawarcia aneksu.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 do umowy dotacji z dnia 6 czerwca 2018 r., Stowarzyszenie planowało na realizację działania nr 1 – *Utworzenie i funkcjonowanie gabinetu mikrobiologicznego w klinice w obozie Dawoodia w prowincji Dohuk* koszty w ramach dotacji w wysokości 240 920,00 zł, natomiast zgodnie ze złożonym Sprawozdaniem z realizacji zadania, na działanie nr 1 przeznaczono kwotę 139 726,81 zł. Zmniejszenie o 101 193,19 zł (42%) dotyczyło oszczędności wynikających z mniejszego użycia urządzenia do testów mikrobiologicznych oraz z mniejszych niż planowano wydatków na paliwo i serwis generatora działającego w laboratorium. Środki te zostały przesunięte do działania nr 4 - *Podstawowa opieka zdrowotna w prowincji Dohuk* - głównie na zakup leków. W rezultacie na działanie nr 4 przeznaczono z dotacji kwotę wyższą o 102 032,99 zł (o 39%).

(akta kontroli 404-417,520-556)

Skarbnik oraz sekretarz KIK wyjaśnili, że w związku z opisanymi zmianami w realizacji budżetu projektu nie występowało o zgodę MSZ, ponieważ w ich opinii nie była to zmiana w sposobie realizacji działań i nie było potrzeby uzyskiwania zgody MSZ bez konieczności zawierania aneksu, a umowa dopuszcza zmianę wysokości kosztów poszczególnych pozycji budżetowych. Podali również, że

przeznaczenie niewykorzystanych środków z działania nr 1 na działanie nr 4 w celu zakupu leków było posunięciem uzasadnionym, stanowiło dostosowanie się do okoliczności, wynikało z poszukiwania oszczędności i rozwiązań optymalnie wykorzystujących dostępne zasoby.

(akta kontroli str. 371-417)

Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionuje, że umowa dopuszcza zmianę wysokości kosztów poszczególnych pozycji budżetowych, jednakże zmiana taka była możliwa, zgodnie z § 6 ust. 4 umowy o dotację, jedynie w przypadku, gdy była ona niezbędna do zrealizowania projektu. Ustalenia kontroli wskazują, że cele działania nr 4 zostałyby osiągnięte również bez wydatkowania dodatkowych środków finansowych.

Ponadto należy zauważyć, że w ofercie stanowiącej załącznik do umowy przewidywano realizację całego projektu poprzez pięć działań. Każde z tych działań miało przewidziany budżet na jego realizację. W ocenie NIK zmniejszenie środków na działanie nr 1 o 42,% i zwiększenie wartości działania nr 4 o 39,0% w stosunku do budżetu przewidzianego w umowie stanowiło zmianę w sposobie realizacji zadań, która wymagała uzyskania zgody MSZ o której mowa w § 19 ust. 2 pkt 1 umowy o dotację.

2. Środki w wysokości 2 667,15 zł na realizację działania nr 4 – *Podstawowa opieka zdrowotna w prowincji Dohuk*, zostały wydatkowane niezgodnie z harmonogramem stanowiącym załącznik do umowy z MSZ.

Zgodnie z § 2 pkt 3 ww. umowy KIK zobowiązał się wykonać projekt m.in. w oparciu o aktualny harmonogram.

Kontrola NIK ustaliła, że wydatki bieżące w kwocie 2 667,15 zł związane z realizacją tego działania zostały poniesione w okresie od 1 czerwca 2018 r. do 30 września 2018 r., tj. w okresie innym, niż przewidywał to harmonogram (od października do grudnia 2018 r.).

(akta kontroli str. 404-465,520-556,778-782)

Sekretarz oraz skarbnik Stowarzyszenia wyjaśnili, że wydatki zostały poniesione w okresie poprzedzającym formalne rozpoczęcie realizacji działania nr 4, jednakże dotyczyły przygotowania wszelkich niezbędnych pozwoleń, uzgodnień, dokonania zakupów oraz formalności związanych z zatrudnieniem pracowników realizujących to zadanie.

(akta kontroli str. 371-394)

3. Dla osób będących pracownikami KIK zaangażowanych w realizację działań w projekcie współfinansowanym przez MSZ, tj. koordynatora projektu, specjalisty ds. rozliczeń oraz osoby prowadzącej sprawę kadrowo-księgową projektu nie prowadzono dokumentacji w postaci kart czasu pracy potwierdzających udział osób w realizacji projektu. Było to niezgodnie z § 7 ust. 1 pkt 1 umowy zawartej z MSZ.

(akta kontroli str. 404-417)

Skarbnik oraz sekretarz Stowarzyszenia wyjaśnili, że czas pracy stałych pracowników Stowarzyszenia wynikał z bieżącej konieczności wykonania zadań czy zadania. Ważna była rzetelna realizacja zadania, a jej czas był wpisany w czasowy wymiar etatu, na jakim dany pracownik był zatrudniony.

(akta kontroli str. 371-394)

Ocena częściowa

Stowarzyszenie zgodnie z zawartymi umowami wydatkowało środki pochodzące z budżetu państwa przy realizacji dwóch projektów objętych kontrolą NIK, poza opisanymi wyżej przypadkami. Zleceniobiorca terminowo wywiązał się z obowiązku złożenia sprawozdań z realizacji kontrolowanych zadań publicznych, a środki z udzielonej dotacji, wykorzystane niezgodnie z umową, w terminie zostały

zwrócone do MSZ. Nieprawidłowości stwierdzone w realizacji zadania pn. *Pomoc medyczna w rejonie Dohuku i Erbilu w Irackim Kurdystanie dla IDPs, uchodźców i społeczności lokalnej* nie miały wpływu na osiągnięcie celów określonych w umowie zawartej z MSZ.

OBSZAR II

Efekty pomocy humanitarnej udzielonej przez organizacje pozarządowe

Opis stanu faktycznego

1. Zgodnie z umową²⁰ zawartą z KPRM celem realizacji projektu pn. *Wsparcie żywieniowe i higieniczne potrzebującym mieszkańcom Aleppo w Syrii* było dostarczenie pomocy humanitarnej w postaci pakietów żywnościowych i higienicznych rodzinom w Aleppo w Syrii, co zdaniem wnioskodawcy miało wpłynąć na stan zdrowia i samopoczucia osób, które taką pomoc otrzymają.

Wyznaczono jeden cel szczegółowy projektu - *Zapewnienie środków do życia dla 900 rodzin z parafii chrześcijańskich oraz muzułmanów przez okres trzech miesięcy.*

Dla realizacji celu założono przygotowanie 2700 pakietów żywnościowych i higienicznych oraz ich dystrybucję w okresie od października do grudnia 2018 r.

(akta kontroli str. 88-104,178-188)

NIK ustaliła, że osiągnięto cele i wskaźniki/rezultaty przewidziane w ww. umowie, tj.: udzielono pomocy 995 rodzinom w każdej z trzech dystrybucji²¹, przekazując im paczki z artykułami spożywczymi i higienicznymi. W tym celu zakupiono po 2985 pakietów każdego rodzaju (odpowiednio więcej niż zaplanowano o 285²² w każdej z tych dystrybucji). Skarbnik i sekretarz KIK, wyjaśnili, że w związku m.in. z *kursem wymiany walut* wsparcie można było skierować do większej liczby potrzebujących.

W sprawozdaniu merytorycznym Stowarzyszenie podało niezgodnie z dokumentacją źródłową m.in., że *wsparcie otrzymało w każdej dystrybucji o 1068 rodzin*, tj. o 168 rodzin więcej od zaplanowanych, podczas, gdy jak wykazała kontrola NIK, było to w każdej dystrybucji o 95 rodzin więcej, niż zaplanowano w projekcie²³. Skarbnik i sekretarz KIK podali, że (...) *omyłkowo wskazano, że paczki żywieniowo – higieniczne otrzymało 1068 rodzin. Faktycznie ze środków KPRM zostało przekazanych 995 paczek dla 995 rodzin w każdej dystrybucji. (...) W sprawozdaniu nie wskazano liczby pakietów żywieniowo – higienicznych, bo one równały się liczbie rodzin.*

(akta kontroli str. 179-188,193-195,215-216,240,266,333-340,340-359,361-364)

2. Głównym celem realizacji zadania zleconego przez MSZ *Pomoc medyczna w Irackim Kurdystanie* była poprawa stanu zdrowia beneficjentów²⁴ poprzez rozszerzenie usług medycznych o badania mikrobiologiczne, usługi fizjoterapeutyczne i prewencję zdrowotną. W wyniku realizacji zadania:
 - w klinice usytuowanej w obozie Dawoodia wyposażono i otwarto laboratorium mikrobiologiczne (do 31 grudnia 2018 r. przeprowadzono w nim 2 450 testów jednostkowych, co stanowiło 102,1% założonego w ofercie rezultatu);

²⁰ Cele określono w ofercie stanowiącej załącznik umowy zawartej z KPRM.

²¹ Jedna dystrybucja została zorganizowana w listopadzie, a kolejne dwie miały miejsce w grudniu 2018 r. (w dniach 13, 14, 16 grudnia oraz 22, 23, 24 grudnia 2018 r.)

²² Zaplanowano przygotowanie po 2 700 pakietów dla 900 rodzin.

²³ W dokumentacji źródłowej podano różne dane o wykonaniu wskaźników, w tym wynikające m.in. z raportów od partnerów przekazanych w trakcie kontroli (po 1 018 rodzin w trzech dystrybucjach), z list z dystrybucji (po 1 090 nazwisk na każdej z list). Faktury zaś będące ostatecznie podstawą rozliczenia dotacji na zakup produktów, zawierają odpowiednio po 2 985 produktów każdego rodzaju na trzy dystrybucje (dla 995 rodzin).

²⁴ Tj. uchodźców, uchodźców wewnętrznych oraz miejscowej ludności.

- w klinice Ozal City w prowincji Erbil wyposażono i otworzono gabinet fizjoterapii. Do 31 grudnia 2018 r. wykonano w nim 1 023 zabiegi fizjoterapeutyczne, tj. 67,3% zakładanego rezultatu (tj. 1 520 zabiegów). Niepełna realizacja zakładanego rezultatu była skutkiem problemów z przesłaniem środków pieniężnych do partnera realizującego projekt na miejscu oraz, jak wyjaśniono, ze względu na reakcję potencjalnych pacjentów na nową usługę – z uwagi na brak uprzedniego dostępu do tego typu pomocy, nie mieli oni wiedzy, a w związku z tym nie byli zainteresowani tego typu pomocą. Pacjenci zaczęli korzystać z gabinetu po podjęciu przez partnera działań edukacyjnych;
- wizytami domowymi objęto łącznie 3 692 osoby²⁵, co stanowiło 144,2% zakładanego rezultatu (2 560 osób). W ramach tego działania rozdystrybuowano również 4 918 pakietów higienicznych, tj. o 23% więcej niż zakładano w ofercie (4 000 pakietów);
- zrealizowano 2 567 wizyt lekarskich, co stanowiło 111,6% zakładanego w ofercie rezultatu (2 300 wizyt);
- prowadzono działania informacyjne i promocyjne.

(akta kontroli str. 304-328,520-555,793-803)

Na podstawie dokumentów źródłowych, Kontrola NIK wykazała, że w sprawozdaniu z realizacji ww. zadania publicznego złożonym do MSZ, wykazano dane niezgodne ze stanem faktycznym, tj. że rozdano 6 500 sztuk pakietów higienicznych. Z ustaleń kontroli wynika, że rozdystrybuowano ogółem 4 918 takich pakietów.

Prezes KIK oraz skarbnik KIK w złożonym oświadczeniu wskazali, że różnica w podaniu ilości rozdanych pakietów higienicznych wynikała z pomyłki osoby sporządzającej zestawienie na potrzeby sprawozdania. Błąd ten nie miał wpływu na osiągnięcie rezultatu określonego w ofercie.

(akta kontroli str. 404-465,796)

3. Zgodnie z § 7 ust. 2 umowy z KPRM nr 533/DOB/18 z 26 października 2018 r., KIK zobowiązało się do informowania, że zadanie publiczne jest współfinansowane ze środków otrzymanych z KPRM, w sposób uzgodniony ze zleceniodawcą. Pomiędzy Zleceniodawcą a Zleceniobiorcą nie doszło do uzgodnień o sposobie informowania o zadaniu publicznym. Sekretarz oraz skarbnik KIK wyjaśnili, że dokumentem, regulującym realizację projektu, była umowa pomiędzy KPRM a KIK oraz, że sposób informowania wynikał z dotychczasowej praktyki organizacji podyktowanej również wymogami MSZ o informowaniu o źródle pomocy.

Informacje o sytuacji na Bliskim Wschodzie oraz o niesionej pomocy i planowanych działaniach zamieszczono na stronie internetowej oraz w Informatorze Klubowym KIK. Informacja o dofinansowaniu przez KPRM projektu była zamieszczona na wszystkich dokumentach związanych z realizowanym zadaniem (materiałach promocyjnych Stowarzyszenia, zawieranych umowach, dokumentach finansowo-księgowych, sprawozdaniu końcowym).

Skarbnik oraz sekretarz Stowarzyszenia podali, że rodziny, które otrzymywały na miejscu w Aleppo pomoc zostały poinformowane ustnie, w trakcie spotkań odbywających się podczas dystrybucji pomocy, że pomoc pochodzi z Polski.

Z przedstawionej do kontroli dokumentacji zdjęciowej wynika, że w trakcie dystrybucji nie było widocznych znaków wizualnych świadczących o pochodzeniu pomocy. Skarbnik oraz sekretarz Stowarzyszenia poinformowali, że (...) pełna jawność i swoboda działania, w tym publiczne informowanie o darczyńcach (np. poprzez znaki graficzne), mogłoby narazić naszego Partnera, ale także beneficjentów, na niepotrzebne nieprzyjemności (a nawet niebezpieczeństwo) ze

²⁵ Podczas wizyt domowych dokonywano badania pod kątem występowania świerzbów, oceny niemowląt i małych dzieci w zakresie niedożywienia, prowadzono w tych obszarach działania edukacyjne, a w razie konieczności kierowano pacjentów do kliniki w celu podjęcia dalszych działań leczniczych.

strony władz i innych podmiotów. Projekty realizowane były oficjalnie, jednakże z zachowaniem środków bezpieczeństwa.

(akta kontroli str.112,146-150,208,329-334,337-339, 351,367-368,382-383)

W przypadku zadania publicznego pn. *Pomoc medyczna w Irackim Kurdystanie*, Stowarzyszenie wypełniło obowiązek nałożony w § 10 ust. 1 umowy o udzielenie dotacji dotyczący informowania, że projekt jest współfinansowany ze środków otrzymywanych od MSZ. Budynki w których udzielano konsultacji lekarskich oraz zlokalizowano gabinet fizjoterapii i laboratorium mikrobiologiczne zostały wyposażone w tablice informacyjne zawierające logo polskiej pomocy oraz informacje o współfinansowaniu przez MSZ w Polsce. Logo polskiej pomocy umieszczono również na sprzętach znajdujących się w gabinetach oraz laboratorium, a pracownicy (m.in. lekarze, fizjoterapeuci, osoby dokonujące sprawdzenia stanu zdrowia beneficjentów) nosili koszulki oznaczone znakiem graficznym „Polska pomoc”.

Stowarzyszenie zorganizowało również dwa spotkania promocyjne (w Warszawie i w Bratysławie), dotyczące sytuacji ludności w Irackim Kurdystanie oraz prowadzonych działań humanitarnych. Na stronach internetowych Stowarzyszenia oraz partnera realizującego projekt ukazały się informacje o realizowanym zadaniu, w tym że był on dofinansowany ze środków polskiej pomocy.

(akta kontroli str. 804-834)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Stowarzyszenia dotyczące realizacji zadań publicznych, objętych kontrolą NIK. Zakładane cele i rezultaty realizowanych zadań zostały w większości osiągnięte, tj. rozdysponowano paczki żywnościowo-higieniczne w Syrii, natomiast w Irackim Kurdystanie utworzono przewidziane w umowie gabinety, w których wykonywano stosowne badania i zabiegi, prowadzono działania dotyczące prewencji zdrowotnej oraz rozdystrybuowano pakiety higieniczne.

KIK dochował obowiązków informacyjnych i promocyjnych w ramach realizowanych zadań. Znak graficzny „Pomoc polska” był umieszczany m.in. w publikacjach zamieszczonych na stronach internetowych, materiałach promocyjnych oraz w miejscach realizacji zadań.

IV. Uwagi

W związku z zakończeniem i rozliczeniem kontrolowanych zadań publicznych NIK nie formułuje wniosków pokontrolnych, ale mając na względzie stwierdzone nieprawidłowości, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę, aby w przypadku realizacji zadań publicznych Stowarzyszenie przestrzegało wszystkich postanowień określonych w umowach, na podstawie których zadanie będzie wykonywane.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, stycznia 2020 r.

Kontrolerzy

Małgorzata Bielecka
Specjalista kontroli państwowej

Marcin Chojnacki
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis